

ERDŐTERÜLETEK.

Kulturtájakon a természetes növénytakaró képét az erdők őrzik meg. A mérsékelt égövben az erdőtakaró jelöli a mezőgazdálkodásra igénybe nem vett területeket. Területünk nagyobb részén az eredeti növénytakarót zárt erdőségek alkották. Az Olasz-félsziget keleti szélén és a Dinári partvidék keskeny sávján az erdőt bozótok, szárazságtűrő cserjék helyettesítik. A természetes mezőségek/steppék/ az ember tájalkító munkája előtt aránylag kis területet foglaltak el. Fűves puszták az orosz tábla déli szélén húzódnak a Fekete-tenger partjait követve keletről nyugat felé és az Oláh-alföldön keresztül be-nyulnak Középeurópába, ahol a Magyar-Alföld derékrészén találjuk utolsó szigetét ennek a növényiségi tájnak. A természetes mezőségek területét a mesterséges mezőség - gabonaföldek és egyéb hasznos fűfélék területe - ma már hatalmasan kiterjesztette az erdők rovására.

Az erdőterületek csak a térképen jelennek meg egynemű foltokként, a valóságban igen sokféle erdőtipust találunk. Középeurópában két nagyobb zónát különböztethetünk meg: a lombos erdők és tölvevelű erdők zónáját. Előbbi a síkságokon és medencékben, szelíd dombvidékeken és középhegységeken találjuk, főleg a terület középső és nyugati részén. Az északi területeken és északkeleten már a tölvevelűek sokféle fajtája jelenik meg. Tölvevelű erdőt találunk területünkön mindenütt a magasabb hegyvidékeken: az Alpokban, a Cseh medencét körülvevő hegyvidékeken, a Kárpátokban. A lombos fák is a domborzati és klímaviszonyokhoz igazodnak. Magasabb és hűvösebb, egyúttal nedvesebb tájakon bükk-erdőt találunk, alacsonyabb és szárazabb, melegebb tájakon tölgyeseket.

Az ember tájalkító munkáját kulturtájakon leginkább az erdők kiirtásában látjuk. Európában ugyyszólván mindenütt irtotta az ember az erdőt ott, ahol földmivelésre alkalmas talajokat kapott. Különösen a tölgyesek és bükkösök régiója ritkult meg nagyon. Kevesebbet vesztett a fenyő. Nemcsak a földműves irtja az erdőt, irtja a pásztor legeltetéssel, irtja a bányász bányafának, az iparos tüzelőanyagának és nyersanyagának a hajó- és utépítő. E sokféle irtás következtében zárt erdőt ma többnyire csak a feltétlen erdőtalajokon találunk. Apró ligetként az erdő tovább is megmaradt a kulturtájakon, sőt egyrészt tűzifaellátás, másrészt nyersanyagszerzés érdekében mesterségesen is ültetnek és gondoznak erdőt. Nem jelentéktelenek a nagyvárosok körül, villanegyedekben tisztán üdülésre, pihenésre meghagyott vagy ültetett parkok és erdők sem.

Középeurópa mai erdőtakarója azokat a foltokat mutatja, ahol az ember nem tudott, vagy nem akart megbirkózni az erdővel. Ezek a területek betelepületlenül maradtak, ezeket az utak is elkerülik s így természetes akadályokká, határokká lettek a domborzati formáktól függetlenül is. A német alföldön sokáig a nagy irtások kora után megmaradt erdők alkották a válaszfalakat a tartományok, hercegségek, grófságok között s a politikai és közigazgatási határok ott is és másutt is igen gyakran erdőségekre esnek.

Az erdőségek szabályozói a csapadék lefolyásának. Meggondolatlanul ültetett irtások a termőtalaj lepusztulására vezetnek. Az irtások meggyorsítják a csapadék és a folyók lehordó és feltöltő munkáját. Megváltozik a folyók vízjárása is, árhullámaik nagysága és rendszeres ideje. A káros hatások elkerülésére meredek hegyoldalakon és erősen csapadékos területeken az erdőt kimélik, sőt újra ültetjük. E feladatok egymásra utalják a folyók forrásvidékeinek és a közép- és alsószakaszok síkságainak, medencéinek népeit: azokat tehát, akiknek erdőirtó, vagy gondozó munkájától a vizek járása függ és azokat, akik ezen irtó, vagy gondozó munka csapásait/árvizek/, vagy áldásait viselik.

Térképünk az 1:200.000-es mértékű katonai térképek alapján készült.

FOREST AREAS.
ERDŐ-TERÜLETEK

